

PREDLOG OBMOČIJ POKRAJIN V SLOVENIJI, Z IMENI IN SEDEŽI

I. UVOD

Postopek za ustanovitev pokrajin se prične kot postopek priprave predloga zakona o ustanovitvi pokrajin (EVA 2006–1536–0018), ki ga na podlagi prvega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo) in zaradi uveljavitve drugega odstavka 143. člena Ustave Republike Slovenije, izvede Vlada Republike Slovenije. Vlada bo posredovala predlog območij pokrajin v Sloveniji, z imeni in sedeži občinskim svetom s pozivom, da najpozneje v 60 dneh oblikujejo svoja mnenja o predlogu.

Po roku za mnenja občinskih svetov bo vlada predložila predlog zakona o ustanovitvi pokrajin v državni zbor. Če bo mogoče, bo vlada v predlogu zakona upoštevala mnenja občin, sicer pa bo drugačna odločitev obrazložena v predlogu zakona.

Vlada Republike Slovenije se je odločila, da je regionalizacija Slovenije na štirinasjt pokrajin najprimernejša osnova za javno razpravo in obravnavo v občinskih svetih. Predlog temelji na upoštevanju predlaganih nalog in pristojnosti pokrajin, predlaganemu sistemu financiranja, ter prebivalstvenih, gospodarskih in zgodovinskih razlogih. Predlog upošteva razdelitev Slovenije na razvojne regije ter prevladujočo teritorializacijo državne uprave.

V predlogu območij pokrajin v Sloveniji, z imeni in sedeži so navedene tudi do sedaj podane pripombe in predlogi glede imen in sedežev nekaterih pokrajin. Dodana so tudi mnenja glede oblikovanja območij pokrajin. Pričakuje se, da se bodo občinski sveti, na katere se predlogi nanašajo, do njih tudi opredelili.

II. Predlog območij pokrajin v Sloveniji, z imeni in sedeži

Vlada Republike Slovenije predlaga območja, imena in sedeže naslednjih pokrajin:

1. Dolenjska pokrajina, ki obsega območja občin:
Črnomelj, Dolenjske Toplice, Kočevje, Kostel, Loški Potok, Metlika, Mirna Peč, Mokronog – Trebelno, Novo mesto, Osilnica, Ribnica, Semič, Sodražica, Straža, Šentjernej, Šentrupert, Škocjan, Šmarješke Toplice, Trebnje in Žužemberk, s sedežem v Novem mestu.
2. Gorenjska pokrajina, ki obsega območja občin:
Bled, Bohinj, Cerklje na Gorenjskem, Gorenja vas –Poljane, Gorje, Jesenice, Jezersko, Kranj, Kranjska Gora, Naklo, Preddvor, Radovljica, Šenčur, Škofja Loka, Tržič, Železniki, Žiri in Žirovnica, s sedežem v Kranju.
3. Goriška pokrajina, ki obsega območja občin:
Ajdovščina, Bovec, Brda, Cerklje, Idrija, Kanal, Kobarid, Miren – Kostanjevica, Nova Gorica, Renče – Vogrsko, Šempeter – Vrtojba, Tolmin in Vipava, s sedežem v Novi Gorici.
4. Koroška pokrajina, ki obsega območja občin:
Črna na Koroškem, Dravograd, Mežica, Mislinja, Muta, Podvelka, Prevalje, Radlje ob Dravi, Ravne na Koroškem, Ribnica na Pohorju, Slovenj Gradec in Vuzenica s sedežem v Slovenj Gradcu ali Ravnah na Koroškem.

5. Notranjska pokrajina, ki obsega območja občin:
Bloke, Cerknica, Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka in Postojna, s sedežem v Postojni.
6. Osrednjeslovenska pokrajina, ki obsega območja občin:
Borovnica, Brezovica, Dobrepolje, Dobrova - Polhov Gradec, Dol pri Ljubljani, Domžale, Grosuplje, Horjul, Ig, Ivančna Gorica, Kamnik, Komenda, Litija, Ljubljana, Log – Dragomer, Logatec, Lukovica, Medvode, Mengeš, Moravče, Škofljica, Šmartno pri Litiji, Trzin, Velike Lašče, Vodice in Vrhnika, s sedežem v Ljubljani.
7. Podravska pokrajina ali Osrednja Štajerska pokrajina, ki obsega območja občin:
Benedikt, Cerkvenjak, Duplek, Hoče – Slivnica, Kungota, Lenart, Lovrenc na Pohorju, Makole, Maribor, Miklavž na Dravskem polju, Oplotnica, Poljčane, Pesnica, Rače – Fram, Ruše, Selnica ob Dravi, Slovenska Bistrica, Starše, Sveti Jurij v Slovenskih goricah, Sveta Trojica v Slovenskih goricah, Sveta Ana in Šentilj, s sedežem v Mariboru.
8. Pomurska pokrajina, ki obsega območja občin:
Apače, Beltinci, Cankova, Črenšovci, Dobrovnik, Gornja Radgona, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Kobilje, Križevci, Kuzma, Lendava, Ljutomer, Moravske Toplice, Murska Sobota, Odranci, Puconci, Radenci, Razkrižje, Rogašovci, Sveti Jurij, Šalovci, Tišina, Turnišče, Velika Polana in Veržej, s sedežem v Murski Soboti.
9. Posavska pokrajina, ki obsega območja občin:
Brežice, Kostanjevica na Krki, Krško in Sevnica, s sedežem v Krškem ali Brežicah ali Sevnici.
10. Primorska pokrajina, ki obsega območja občin:
Divača, Hrpelje – Kozina, Izola, Komen, Koper, Piran in Sežana, s sedežem v Kopru.
11. Savinjska pokrajina, ki obsega območja občin:
Bistrica ob Sotli, Braslovče, Celje, Dobje, Dobrna, Kozje, Laško, Podčetrtek, Polzela, Prebold, Radeče, Rogaška Slatina, Rogatec, Slovenske Konjice, Šentjur, Šmarje pri Jelšah, Štore, Tabor, Vitanje, Vojnik, Vransko, Zreče in Žalec, s sedežem v Celju.
12. Savinjsko – šaleška pokrajina, ki obsega območja občin:
Gornji Grad, Ljubno, Luče, Mozirje, Nazarje, Rečica ob Savinji, Solčava, Šmartno ob Paki, Šoštanj in Velenje s sedežem v Velenju.
13. Spodnjepodravska pokrajina ali Vzhodna Štajerska pokrajina, ki obsega območja občin:
Cirkulane, Destnik, Dornava, Gorišnica, Hajdina, Juršinci, Kidričevo, Majšperk, Markovci, Ormož, Podlehnik, Ptuj, Središče ob Dravi, Sveti Andraž v Slovenskih goricah, Sveti Tomaž, Trnovska vas, Videm, Zavrč in Žetale s sedežem na Ptuj.
14. Zasavska pokrajina, ki obsega območja občin:
Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ob Savi, s sedežem v Trbovljah.

Pripombe, ki jih je vlada prejela pred pozivom za javno razpravo o območjih pokrajin

Vlada je prejela več pripomb in predlogov o območjih pokrajin. Nanašajo se na imena in sedeže ter njihova območja.

Župan Mestna občina Ljubljana je v predlogu Mestne občine Ljubljana za sklenitev dogovora o izvajanju nalog in programov po zakonu o glavnem mestu RS predlagal, da bi bilo območje mestne občine samostojna pokrajina.

Občinski svet Občine Ilirska Bistrica je predlagal vključitev območja občine v Primorsko pokrajino.

Občinska sveta Občine Vipava in Ajdovščine predlagata ustanovitev enovite Primorske pokrajine s sedežem v Vipavi.

Župan Občine Ravne na Koroškem predlaga sedež Koroške pokrajine v Ravnah na Koroškem.

Župan Mestne občine Slovenj Gradec je posredoval utemeljitev za sedež Koroške pokrajine v Slovenj Gradcu.

Župan Občine Ljutomer predlaga ustanovitev samostojne pokrajine na območju Območnega razvojnega partnerstva Prlekije.

Župan Občine Kočevje predlaga, da se upošteva predlog za vključitev občin Kočevsko – ribniškega območja v Osrednjeslovensko pokrajino ali pa ustanovitev samostojne pokrajine na območju občin Kočevje, Ribnica, Sodražica, Loški potok, Kostel in Osilnica.

Občinski svet Občine Zagorje predlaga ustanovitev večje pokrajine, ki bi poleg treh zasavskih občin obsegala še občine Radeče, Litija, Šmartno pri Litiji ter Lukovica in Moravče. Sedež pokrajine naj bi bil v Zagorju ob Savi.

Župan Občine Litija predlaga ustanovitev Središnoslovenske pokrajine, ki bi vključevala občine Dol pri Ljubljani, Zagorje ob Savi, Trbovlje, Hrastnik, Radeče, Litija, Šmartno pri Litiji, Lukovica in Moravče ter tudi Domžale in Kamnik. Sedež Središnoslovenske pokrajine naj bi bil v Litiji.

Koordinacija županov občin Zgornjegorenjske Bleda, Bohinja, Jesenice, Kranjska Gora, Žirovnica in Radovljica predlaga ustanovitev Zgornjegorenjske pokrajine.

Občinski svet Občine Trbovlje predlaga, da se v Zasavsko pokrajino vključi tudi Občino Radeče.

Župan Občine Brežice in predsedniki občinskih odborov političnih strank predlagajo, da je sedež Posavske pokrajine v Brežicah.

Župan Občine Krško je posredoval utemeljitev, da je sedež Posavske pokrajine v Krškem.

Občinski svet Občine Sevnica predlaga, da je sedež Posavske pokrajine v Sevnici.

Občina Logatec meni, da bi bilo potrebno občino vključiti v Notranjsko pokrajino, saj so pristopili k izdelavi razvojnega programa 2007-2013 v Notranjsko-kraški regiji.

UTEMELJITEV PREDLOGA:

Območja pokrajin

Predlog pokrajinske členitve Slovenije na štirinajst pokrajin ima svojo osnovo v teritorializaciji Slovenije na dvanajstih planskih regijah, ki je nastala v sedemdesetih letih zaradi praktičnih potreb politike regionalnega razvoja, regionalnega prostorskega planiranja in nekaterih javnih služb (šolstva, zdravstva, notranjih zadev, sodstva itd.) ter je bila nato preizkušena v preteklih desetletjih. Odločitev vlade, da je regionalizacija na štirinajst pokrajin najprimernejša osnova za javno razpravo in obravnavo v občinah temelji na upoštevanju predvidenih nalog in pristojnosti pokrajin, predlaganemu sistemu financiranja, ter prebivalstvenih, gospodarskih in zgodovinskih razlogih. Upoštevali so se naslednji parametri tehtanja primernosti modelov členitve na pokrajine: velikost (območje, prebivalstvo), funkcije (naloge in pristojnosti), avtonomija (razmerja med državnimi oblastmi in občinami), fiskalna in funkcionalna soodvisnost.

Območja predlaganih pokrajin so oblikovana tako, da je območje vsake pokrajine sklenjena in zaokrožena geografska celota. Predlog območij pokrajin oziroma določitev njihovih območij temelji predvsem na:

- prostorski členitvi, ki izhaja iz obstoječih procesov povezovanja,
- regionalni identiteti in pripadnosti ljudi,
- naravno geografskih značilnostih in poselitvi Slovenije,
- specifičnosti slovenskih razmer z zgodovinskega, geografskega, gospodarskega, kulturnega in drugih vidikov.

Najpomembnejši kazalci na katerih bi temeljila primerjalna analiza teritorialno členitev Slovenije so:

- gospodarski (osnova za dohodnino, dodana vrednost na zaposlenega, stopnja delovno aktivnega prebivalstva, stopnja zaposlenosti in brezposelnosti),
- prebivalstveni in geografski (število prebivalcev in indeks rasti prebivalstva, naravno geografske značilnosti in poselitev, gravitacijska središča, površina območij, regionalna pripadnost prebivalcev, zgodovinski in kulturni razvoj),
- funkcijski (predviden obseg nalog pokrajin, regionalni razvojni programi, razvojni potenciali posameznih območij, obstoječi procesi povezovanja na širšem območju).

Pri teritorialni komponenti pokrajin je treba kot izhodišče upoštevati, da je Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja postavlja kot geografski okvir za izvajanje dejavnosti skladnega regionalnega razvoja dvanajst statističnih regij. V skladu z Zakonom o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja ta vzpostavlja organizacijsko strukturo za izvajanje nalog regionalnega razvoja na treh teritorialnih ravneh in sicer, na ravni države, na ravni kohezijskih regij in na ravni razvojnih regij. Temeljna raven načrtovanja in izvajanja regionalnega razvoja so razvojne regije, oblikovane na območjih dvanajstih statističnih regij. V skladu z nameravano decentralizacijo pristojnosti na področju regionalnega razvoja, je ustaljena členitev države na razvojne regije sprejemljiva podlaga za določitev območij pokrajin. Glede na procese v prostoru povezane s izvajanjem regionalnih razvojnih programov je vlada dvanajstim območjem statističnih regij, dodala predlog za ustanovitev Savinjsko – šaleške in Spodnjepodravske pokrajine.

Prednost delitve na štirinajst pokrajin je v tem, da ne tvori prevelikih ozemeljskih enot, ki bi jih prebivalci težje sprejeli. Občutek pokrajinske pripadnosti je v veliki meri odraz prepleta fizičnogeografskih in družbenogeografskih značilnosti, zgodovinskih in kulturnih silnic ter

upravno - političnih členitev na ozemlju Slovenije. Predlog členitve Slovenije na štirinajst pokrajin ne prezre dejstva, da je Slovenija pokrajinsko zelo pestra država, z veliko geomorfološko razgibanostjo, kar otežuje oblikovanje velikih gravitacijskih regij. Velika reliefna raznolikost, z jasno oblikovanimi porečji, pestro pokrajinsko rabo in razvejanim omrežjem naselij opredeljuje izrazito pokrajinsko pestrost Slovenije. Prevlada razpršenega vzorca poselitve in zgolj zasnove policentričnega urbanega sistema so pomembnejše geografske osnove za predlagano regionalizacijo Slovenije. Pri predlogu regionalizacije na štirinajst pokrajin se posebej v povezavi z regijami, v katerih se izvajajo regionalni razvojni programi (statistične regije), pojavljajo območja za katera je ponovno potrebno pretehtati njihovo vključitev v eno ali drugo pokrajino, zato vlada poziva prebivalce in občine, da posredujejo svoja stališča in pripombe.

Poimenovanje pokrajin

Pri predlogu poimenovanja pokrajin je prevladala odločitev, da je uporaba pokrajinskih imen nazornejša kot poimenovanje po možnih središčih. Nekatera predlagana imena pokrajin so povzeta po imenih statističnih regij kot npr. Goriška, Pomurska, Podravska, Koroška, Zasavska. Druga predlagana imena pa temeljijo na prevladujoči pokrajinski oznaki npr. Primorska ali Spodnjepodravska pokrajina.

Sedež pokrajine

Predlagana regionalizacija temelji tudi na štirinajstih središčih četrte do sedme hierarhične stopnje in njihovih vplivnih območij. To so mezoregionalna središča četrte in pete stopnje ter središči šeste in sedme stopnje. Slednji sta Maribor in Ljubljana. Nekatera središča so dokaj enostransko razvita ali pa imajo skromno gravitacijsko zaledje, pri teh pa je prevladala odločitev glede na realno situacijo v prostoru in navzočnost funkcij državne uprave.

Naloge pokrajin

Vprašanje oblikovanja območja pokrajine je neposredno povezano z vprašanjem nalog, oziroma pristojnosti pokrajine, finančnimi in drugimi materialnimi viri, ki so pokrajini potrebni za opravljanje njenih nalog. Temeljni namen ustanovitve pokrajin v Sloveniji je decentralizacija oblastnih funkcij in prenos upravljanja pomembnega dela javnih zadev ter javno finančnih sredstev z državne na pokrajinsko raven. Predlagana območja štirinajstih pokrajin so bila upoštevana pri pripravi okvirnih določb o decentralizaciji državnih pristojnosti na raven pokrajin in posledično pri določitvi deležev decentraliziranih javnofinančnih virov.

Pristojnosti, ki bodo z države prenesene na pokrajine, so javne zadeve regionalnega pomena, ki se nanašajo predvsem na skladen razvoj celotnega območja pokrajine, načrtovanje prostorskih ureditev pokrajinskega pomena, stanovanjsko politiko regionalnega pomena, upravljanje z vodami, razvoj prometnega sistema, izgradnja ter vzdrževanje in upravljanje z javnimi cestami regionalnega pomena, razvoj gospodarstva, podjetništva in turizma. Pokrajine bodo pristojne tudi za razvoj visokega šolstva, znanosti ter razvoj šolstva in športa, za višje in srednje šolstvo, za zagotavljanje javnega interesa za kulturo, razvoj kulturnih dejavnosti (pokrajinski arhivi, muzeji in galerije, poklicna gledališča, restavratorska središča, zavod za upravljanje z dediščino in spomeniki), za javne bolnišnice, specialistično zdravljenje, socialni razvoj pokrajine (center za socialno delo, javni socialno varstveni zavodi za otroke in za starejše, materinski domovi, svetovalnice) in drugo. Predlagano je, da bo v okviru svojih pristojnosti pokrajina izvajala lokalne zadeve širšega pomena, ki presegajo zmogljivosti občin in bodo določene z zakonom ali pa s predpisom pokrajine, sprejetim v soglasju z občinami.

Predlagani sistemski zakoni, v skladu z ustavo in Evropsko listino lokalne samouprave zagotavljajo pokrajini pravni status pravne osebe javnega prava in premoženjsko ter finančno avtonomijo, neločljivo povezano s pristojnostmi pokrajine. To pomeni, da imajo pokrajine premoženje in vire financiranja, s katerimi na podlagi pokrajinskega proračuna samostojno upravljajo. Premoženje pokrajine je namenjeno izvajanju njenih pristojnosti, viri financiranja (davčni in nedavčni viri), kombinirani s sistemom finančnih izravnav iz državnega proračuna, pa zagotavljajo financiranje nalog. S predlogi zakonov je urejen prenos pravic na stvarnem premoženju države, namenjenem izvajanju decentraliziranih nalog in prenos ustanoviteljskih pravic v osebah javnega prava tako, da bodo to urejali zakoni, s katerimi bo prenos opravljen.

Karta: Predlog regionalizacije Slovenije na 14 pokrajin

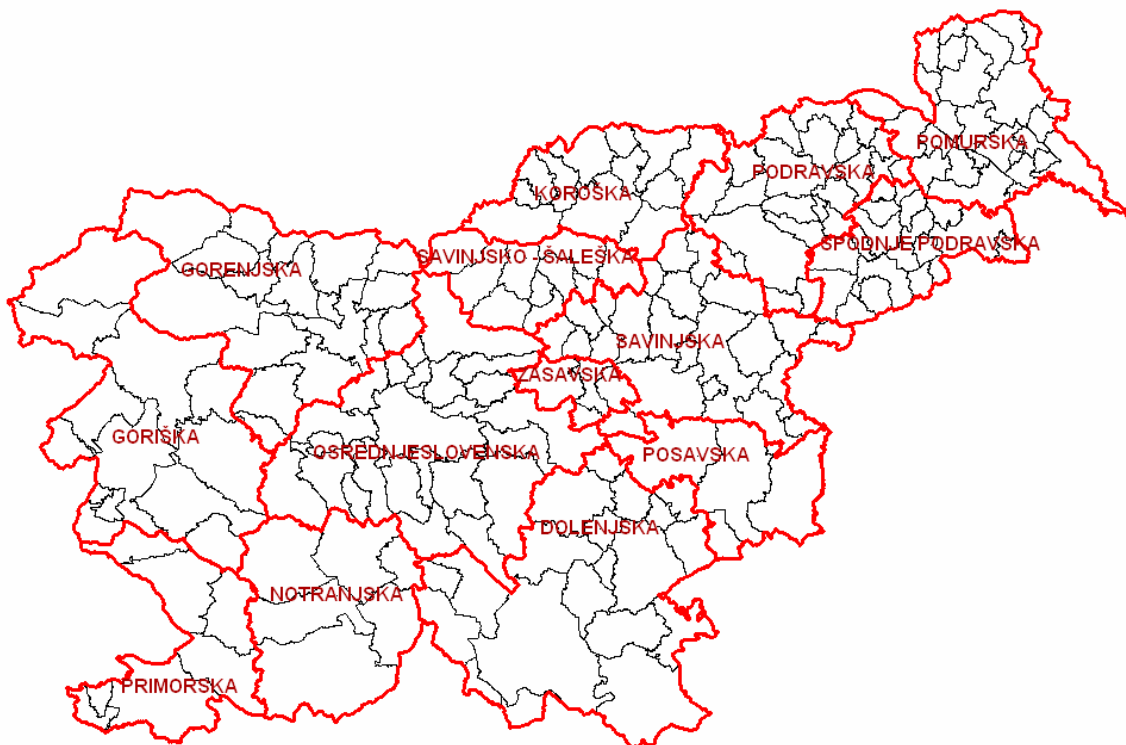

Tabela 1: nekateri osnovni kazalniki po pokrajinah

Pokrajina	Površina, 2006 v km ²	Prebivalci, jan. 2007 skupaj	Zavezanci za doh.,2005 število	Dodana vrednost, 2005 (ZR) v 1000 Sit	Zaposleni, 2005 (ZR) število	Brezposelni , feb.2007 število	Delovno aktivni, feb.2007 število	Aktivni, feb.2007 število	Delovna mesta, feb.2007 število
OSREDNJESLOVENSKA	2.555	498.024	333.698	1.336.454.660	165.565	15.053	219.115	234.168	265.663
PRIMORSKA	1.044	104.180	71.179	156.674.393	21.156	3.395	45.584	48.979	44.572
GORENJSKA	2.137	200.421	128.441	288.108.878	43.623	4.739	83.767	88.506	72.397
GORIŠKA	2.325	118.391	82.629	188.258.584	27.007	2.798	50.304	53.102	48.199
SAVINJSKA	1.679	198.298	119.220	248.167.235	40.816	9.663	81.415	91.078	77.047
SAVINJSKO-ŠALEŠKA	706	61.500	39.866	132.975.649	20.759	2.885	27.124	30.009	28.752
DOLENJSKA	2.675	139.860	90.207	229.120.316	30.258	4.948	60.252	65.200	55.444
POMURSKA	1.337	124.933	72.987	83.335.203	18.394	8.162	47.263	55.425	42.917
NOTRANJSKA	1.456	50.922	34.884	53.238.802	9.186	1.451	22.685	24.136	17.964
PODRAVSKA	1.311	237.393	140.805	297.527.983	50.537	12.522	92.200	104.722	94.918
SPODNJEPODRAVSKA	859	87.786	52.430	82.200.713	15.005	3.796	35.167	38.963	29.258
KOROŠKA	1.041	74.059	45.252	88.391.097	14.542	3.053	30.078	33.131	26.620
POSAVSKA	885	70.841	43.910	69.596.166	9.395	2.969	28.432	31.401	24.307
ZASAVSKA	264	45.584	27.667	51.635.191	8.359	2.209	18.125	20.334	13.453

Vir: SURS, AJPEŠ, Služba vlade za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, izračuni UMAR.

Tabela 2: Izobraževanje po pokrajinah

Pokrajina	Dijaki srednjih šol		Študentje po stopnji študija			Diplomanti po stopnji študija		
	vsí	prvi letnik	višješolski strokovni	visokošolski dodiplomski	visokošolski podiplomski	višješolski strokovni	visokošolski dodiplomski	visokošolski podiplomski
OSREDNJESLOVENSKA	23910	6144	3385	25277	2737	587	3532	600
PRIMORSKA	4502	1081	498	4709	523	49	651	79
GORENJSKA	10197	2556	1600	9618	806	187	1261	178
GORIŠKA	5577	1428	749	5891	502	87	759	71
SAVINJSKA	9604	2447	1950	8628	713	347	1077	92
SAVINJSKO-ŠALEŠKA	3275	768	708	2836	223	157	344	34
DOLENJSKA	7413	1773	1151	6593	475	176	877	90
POMURSKA	5372	1327	930	4205	286	90	494	46
NOTRANJSKA	2296	610	412	2481	234	39	332	29
PODRAVSKA	10458	2618	1879	8816	974	256	1152	146
SPODNJE PODRAVSKA	4152	1018	728	3424	297	58	426	37
KOROŠKA	3837	883	856	3073	290	106	386	28
POSAVSKA	3490	815	539	3075	205	126	347	29
ZASAVSKA	2183	539	394	1880	150	43	244	29
SLOVENIJA	96266	24007	15779	90506	8415	2308	11882	1488

Vir: SURS

Tabela 3: Bruto domači proizvod na prebivalca po pokrajinah - prva ocena 14. 5. 2007

Pokrajine	Bruto domači proizvod na prebivalca, 2004			BDP/preb., 2004	
	v tisoč Sit	V €	v SKM (PPS)	indeks, Slo=100	indeks, EU=100
SLOVENIJA	3.140	13.146	18.154	100	79,9
OSREDNJESLOVENSKA	4487	18786	25943	142,9	114,3
PRIMORSKA	3242	13573	18744	103,2	82,5
GORENJSKA	2704	11321	15634	86,1	68,9
GORIŠKA	3009	12599	17399	95,8	76,6
SAVINJSKA	2576	10786	14892	82,0	65,6
SAVINJSKO-ŠALEŠKA	3515	14716	20321	111,9	89,5
DOLENJSKA	2855	11954	16508	90,9	72,7
POMURSKA	2167	9072	12528	69,0	55,2
NOTRANJSKA	2417	10117	13971	77,0	61,5
PODRAVSKA	2832	11857	16372	90,2	72,1
SPODNJE PODRAVSKA	2177	9114	12586	69,3	55,4
KOROŠKA	2433	10186	14066	77,5	61,9
POSAVSKA	2499	10462	14448	79,6	63,6
ZASAVSKA	2254	9438	13033	71,8	57,4
SLOVENIJA	3.140	13.146	18.154	100	79,9

Vir: Preračuni SURS